

LEDELSESBERETNING 2022/23

Fremlagt ved Landsgrav Friskoles generalforsamling tirsdag den 25. april 2023

Traditioner og perioder med anderledes skoledage er noget af det, der kendetegner vores fri-skole. Som en rød tråd løber de gennem skoleåret, binder det sammen og minder os om, hvor langt, vi er nået i kalenderen.

En del af vores traditioner er gamle, men løbende sker der også en udskiftning, og nye kommer til. For andet år i træk afholder SFO fodboldstævne sammen med vores nabofriskoler. Jeg tror, at det er starten på en ny tradition. De sidste par år har vi også haft en fælles kreativ dag, hvor vi sammen har skabt udsmykninger til skolen. Det er helt sikkert også en dag, som er kommet for at blive. Spørger man nuværende og tidligere elever, hvad de vil huske fra deres Landsgravtid, vil de ofte nævne vores traditioner og anderledes skoledage. Et kendetegn for mange af disse dage er, at vi er sammen hele skolen og blander klasserne på kryds og tværs. På den måde er vores traditioner ikke kun med til at binde skoleåret sammen: **De binder også os sammen om det at være elev, ansat og forældre på lige netop Landsgrav Friskole.**

En skolelederkollega fortalte en gang, at han havde et skilt hængende over sin dør ind til kontoret. På det skilt stod der **"Hvorfor er du her?"** Spørgsmålet var både henvendt til ham selv, men også til alle andre, der kom ind ad hans dør. Det er et godt spørgsmål, som vi alle bør stille os selv fra tid til anden. Hvorfor er vi lige netop her på Landsgrav Friskole? Vi kunne jo i princippet være så mange andre steder.

Forhåbentlig hænger svaret på dette spørgsmål tæt sammen med skolens formål og værdier.

Også her spiller vores traditioner en rolle. For ifølge ordbogen kan man definere en tradition som *en overlevering af normer, værdier og forestillinger til efterfølgende generationer*. Sådan er det også med Landsgrav traditioner og anderledes dage:

De markerer, at hos os skal den praktiske undervisning vægtes lige så højt som den boglige. Hos os skal det kreative, kunsten og håndværket, legen og bevægelsen fylde i børnenes skoleliv. Hos os skal eleverne få masser af mod til at deltage i livet med ansvar for sig selv og for andre. Og hos os er den grundtvig-koldske vægtning af fællesskabet helt og aldeles bærende.

De sidste par år har vi oplevet, hvordan især fællesskabet i dele af overbygningen kan slå knuder. Det har vi oplevet før, og det kommer vi til at opleve igen. Det er heller ikke sådan, at det kun er i overbygningen, at tingene kan være svære i perioder – det er klart.

På vores lille skole er det ekstremt vigtigt, at vi formår at skabe en god kultur i overbygningen. De store elever er på mange måder rollemodeller for de yngste, og derfor er det vigtigt, at de går foran på en god måde. Vi skal selvfølgelig give plads til alle de fejltrin, som hører til, når man er ung og skal finde sig selv og sin plads i verden. Det er naturligt, at man gerne vil prøve grænser af. Men vi skal også være tydelige, kærligt guidende og konsekvente i forhold til den adfærd, vi forventer, så ingen kan være i tvivl, hvor grænserne går.

Når det ind i mellem ikke lykkes at skabe så gode klassefællesskaber, som vi gerne ville, fylder det rigtig meget hos alle parter. For os, der professionelt har dedikeret vores arbejdsliv til at skabe et godt skoleliv for børn og unge, kan det godt gøre ondt i den faglige stolthed. Jeg vil godt slå fast, at der altid knokles på mange planer med at løse de udfordringer, der i perioder måtte være. Vi har nogle dygtige lærere og pædagoger, som gør et godt stykke arbejde. Vi gør os hele tiden umage med at blive klogere, så vi kan gøre det endnu bedre. Derfor har vi i dette og foregående år arbejdet med:

- **Fællesskabet på Landsgrav Friskole:** Vi er i gang med at skriftliggøre vores forståelse af fællesskabet på vores skole. På lærerværelset har vi talt om, hvilke forventninger vi har til elevernes adfærd, så vores fælles fodslag bliver større. Hvad er det, vi sigter mod, når vi arbejder med den gode skolekultur og de stærke klassefællesskaber? Hvad kræver det af os som fagprofessionelle, og hvad kræver det af forældrene?
Elevrådet og klasserne har haft mulighed for at byde ind med deres betragtninger, og det er blevet til en masse vigtige bud. Pt. forsøger vi at få kogt tegnene på en god skolekultur ned til de fem allervigtigste punkter – en LF-high five.
- **MOT-forløb:** Vi har kastet os ud i et samarbejde med MOT-Danmark, som udbyder trivselsfremmende forløb til overbygningen. Tre af os er blevet uddannede MOT-coaches, og vi skal stå for, at man i løbet af 7.-9. klasse kommer gennem 12 moduler. MOT har til formål at styrke klassefællesskaber gennem et fokus på den enkelte elevs mod til at sige til og fra, til at turde være sig selv og leve sine drømme ud, og mod til at drage omsorg for andre. Jeg har selv fornøjelsen af at køre MOT i 8. klasse, og det er både sjovt og givende. Til næste år vil MOT fylde mere på skolen, idet dele af konceptet når ud til de øvrige klasser. Vi skal have sendt nogle af de unge mennesker i kommende 8. klasse afsted på ungMOTi-vator-kursus. Og så skal hele skolen arbejde med "Mod til at glæde-dagen".
- **Selvbestemmelsesteori og motivation:** På fredag skal personale og bestyrelse på pædagogisk fredag – og tak til jer der passer undervisningen imens. Vi skal arbejde med motivations- og selvbestemmelsesteori, som i høj grad også har med fællesskab og trivsel at gøre. Sammen med en konsulent fra DCUM skal vi arbejde med, hvordan vi understøtter tre vigtige behov, som eleverne har: Behovet for selvbestemmelse, behovet for at opleve mestring og behovet for samhørighed.
Det er behov, som alle mennesker har. Vi genkender det også som behov i vores arbejdsliv. Målet er, at vi bliver mere bevidste om, hvordan vi kan møde disse behov i undervisningen. Jeg tror, at især behovet for selvbestemmelse vil udfordre os på en god måde og skabe idéer til, hvordan vi kan udvikle vores pædagogiske praksis.
Vi kommer også til at få genopfrisket vores viden om de fællesskabsorienterede mobbesyn.

Nogle flere nedslag i året der er gået:

Fælles fodslag gennem teamsamarbejdet

Vi har omstruktureret vores teammødeplan, så vi har bedre betingelser for at kunne samles alle lærere og pædagoger omkring en klasse eller et trin. Formålet har været at øge samarbejdet omkring klasser og trin, så vi kan være skarpere på den fælles indsats, når der kræves lidt ekstra.

Inkluderende undervisning gennem Co-teaching

Vi har haft kursus i co-teaching, som er en måde at skabe inkluderende undervisning, der tilgode- ser alle elevers mulighed for deltagelse. Når man co-teacher gør man brug af forskellige strukturer, hvor lærer og støttelærer er mere ligeværdige i udførelsen af undervisningen. Træerne vokser ikke ind i himlen, og det kan være svært at finde tid til den fælles forberedelse, som er nødvendig - men vi er på vej. Jeg oplever, at der er blevet taget godt imod den nye tankegang. Udover at komme eleverne til gode, synes jeg også, at co-teaching gør os dygtigere som lærere, fordi vi øger vores kommunikation omkring fag og undervisning. På den måde kommer det eleverne dob- belt til gode.

En attraktiv overbygningsprofil

Vi har en god søgning til vores skole og gode ventelister til de fleste klassetrin, dog især til skolestart i miniskolen. De sidste par år har vi oplevet, at der er elever som tager på efterskole allerede i 9. klasse, og så er der også ofte et par stykker, der skifter skole efter 7. klasse. Nogle år desværre mere end et par stykker, men så er der plads til nye ansigter på skolen, og det er også rart. Både efterskole og skoleskift i øvrigt er helt ok. Der er ikke noget galt i at have lyst til at prøve noget nyt, når man har gået mange år på samme skole. Indimellem er det også os, der af forskellige år- sager opfordrer til, at man ser sig om efter en anden skole.

Vi vil dog gerne blive bedre til at synliggøre, hvad det er vi kan tilbyde i overbygningen. For vi har et godt skoletilbud, som især udmærker sig ved, at vi tør bruge tid på andet og mere end det, som eleverne skal til prøve i. Hvordan kan vi synliggøre lige præcis det, der kendetegner vores overbygning og samtidig videreudvikle det, så vi skaber et endnu mere attraktivt tilbud. Det er en snak, der er sat i gang i ledelsesteamet og for nylig også på lærerværelset, og det kommer vi til at følge op på til næste skoleår.

Den vigtige efteruddannelse

Året igennem har vores lærere været afsted på kurser. Idrætslærerne har fået styrket deres kom- petencer ift. undervisning i spring og redskaber. Samtidig har en mindre gruppe været afsted for at lære om "Den røde tråd" i idræt, hvilket betyder, at de forskellige idrætslærere med Frida som tovholder har koordineret deres årsplaner og sparrer meget tættere om de forskellige faglige om- råder.

Så har vi haft både vores nye AMR, Kamilla, og vores nye TR, Toke, på uddannelse. Niels har knok- let videre med sin diplomuddannelse. Vores tysklærere, Kira og Helle, har været en uge i Berlin på kursus sammen med en masse andre tysklærere. Vores læsevejleder, Nanna, har været på den årlige ordblindekonference. Gitte har været på kursus i begynderlæsning og skal afsted igen næ- ste år. Dansklærerne i overbygningen, Lotte, Rikke og Kira, har været på kursus i prøverne og skal også afsted igen i det nye skoleår.

Til næste år vil matematikteamet også komme på kursus – forhåbentlig sammen med kolleger fra vores nabofriskoler. Og så sender vi Kristoffer afsted på uddannelse i børns motorik og bevægelse. Vi synes selvfølgelig, at det er vigtigt at prioritere løbende efteruddannelse, så jeres børn møder lærere og pædagoger, der er fagligt opdaterede. Jeg glæder mig også over at kunne mærke ny energi og glæde, når folk kommer inspirerede og opdaterede hjem fra kursus.

En afgangsklasse vi kan være stolte af

I sommer havde vi den store glæde at overrække et afgangsbrev til endnu en dejlig 9. klasse. Ser man på afgangsklassens karakterer, så var det ikke som sådan et prangende gennemsnit, de for- lod os med.

Vi plejer at ligge lidt over snittet på landsplan og i kommunen og på niveau socioøkonomisk. Her refererer jeg til Undervisningsministeriets nøgletal og ikke Cepos ranglister. Det er ingen hemmelighed, at jeg er stærkt kritisk over for den måde, som de bruger UVM's data på. Vi har ikke en stærkt boglig profil – men de elever, der vil have en gymnasial uddannelse skal nok få de høje karakterer, som de har brug for. Og de klarer sig godt, når de forlader LF, også selvom de har brugt tid op teater, lejrskoler og anderledes dage undervejs.

Skal vi være bekymrede for, at sidste års afgangsklasse havde et lavere gennemsnit en vanligt? Nej, det mener jeg bestemt ikke. Vi ved, at klassen har modtaget god undervisning af nogle yderst kompetente lærere. Vi ved, at vi har sendt dem godt videre med rygsækken fuld af gode kompetencer og værdier. Og vi ved også, at de over en bred kam klarer sig rigtig godt der, hvor de er landet.

Og hvor er de så landet? Lidt usædvanligt for os, var der i denne klasse ikke helt så mange, som skulle på efterskole. En håndfuld skulle videre på gymnasiale uddannelser hhx og stx, og godt en håndfuld skulle videre på en erhvervsuddannelse. Alle på deres måde meget målrettede og ambitiøse ift. den vej, de nu havde valgt.

Kigger man bag om tallene kan man se, at der var en kæmpe forskel på, hvad piger og drenge fik i karakterer i denne klasse. I de bundne prøvefag fik pigerne 9,4 i snit og drengene 5,2. Når man kender flokken ved man, at det vidner om, at der var en del drenge, for hvem det boglige ikke havde deres store interesse. Til gengæld vidste de, hvad de ville efter 9. klasse: De ville gå håndværkervejen. I en tid hvor der efterspørges kloge hænder og flere håndværkere, så er det en god karrierevej at vælge.

Jeg synes, at vi med god grund kan være stolte af alle de unge mennesker, som vi sagde farvel til i sommer - uanset den uddannelsesvej, de har valgt, og de karakterer de har fået. De er uden tvivl en gevinst for de nye fællesskaber, som de er blevet en del af.

En energikrise gav os grå hår

Det er ingen hemmelighed, at 2022 har budt på en del grå hår, hvad økonomien angår. Energi-krise og gasfyr var ikke den bedste kombination, og det har det været en kende frustrerende at modtage de astronomiske regninger. Det er meget usædvanligt for os at præstere et underskud på -326.452 kroner – eller et underskud i det hele taget.

Som regel kan vi nå at gribe ind med rettidig omhu, når det ser ud til, at der er dele af vores budget, som vi ikke kan overholde. I 2022 kunne vi dog godt se, at det var svært at tage højde for de galopperende prisstigninger på gas og el uden at skære i nogle udgifter, der havde stor betydning for vores samlede undervisningstilbud.

Vi fører generelt en mådeholden og prisbevidst styring af skolen s økonomi – ellers havde vi ikke kunnet spare så mange penge sammen i årenes løb, at vi selv kunne finansiere halvdelen af den nye mellemtrinsbygning og dermed blive godkendt til at optage et byggelån. Over perioden 2013-2021 har vi i gennemsnit lavet overskud på 718.260 kroner.

I 2022 steg vores energjudgifter i alt med ½ mio. kroner. Vi gjorde os meget umage med at spare på forbruget gennem året, og vi har da også fået et klækkeligt beløb på 160.000 tilbage, som står som indtægt i dette regnskabsår. Vi holder selvfølgelig fortsat et skarpt øje med udviklingen og undersøger forskellige muligheder for energioptimering. Fjernvarmen kommer dog formentlig først i 2026.

Vi havde også nogle flere udgifter på lønsiden end forventet. Det skyldes en blanding af udgifter til vikarer i forbindelse med barsler, langtidssygemeldinger, afgående personale og almindelige overenskomstbestemte lønreguleringer.

Heldigvis er vi godt polstrede, og vores likviditet er god. Vi kan godt tåle et år med underskud. For det kommende år tegner sig et lille overskud, og det er vi tilfredse med. Det er ikke vigtigt for os, at vi år efter år præsterer store overskud, men lidt skal der løbende ind på kontoen. Ellers kan vi ikke finansiere de større renoveringer af bygninger og faglokaler samt investeringer til udearealerne, som der er brug for, hvis vores fysiske rammer skal følge med tiden.

Inden længe tager vi fat på renovering af musikfløjen. Et projekt til godt 2 mio. kroner, fordi hele taget skal skiftes. Vi har indgået kontrakt med Niels Lien og har Cosy House med som byggerådgivere.

Og så er vi faktisk tilbage, hvor vi startede: Ved traditionerne og fællesskabet. Vi glæder os helt enormt meget til at få nogle flere kvadratmeter til morgensang, som er en af vores vigtigste traditioner. Det bliver også spændende at få åbnet op til den gamle scene og udnytte de muligheder, som det bringer med sig.

Til sidst et citat fra Frihedens lysdøgn, som vi indledte med at synge:

Friheden bor i idéer,
Der udspringer der hvor vi er
Så en horisont bli'r til flere
for det er derude det sker
I tanke- og skabelsesrummet
Alt nyt kommer klart for en dag
Pist væk er alt skjult og formummet
Og tryghedens rumhavn lagt bag.
(Lyrik af Anne Vad)

På friskolerne har vi friheden: Den pædagogiske frihed, den ideologiske frihed, den ansættelsesmæssig frihed, elevfriheden og den økonomiske frihed. Til en vis grænse selvfølgelig – vi er også reguleret af regler og rammer oppefra. Men det er vigtigt, at vi løbende forholder os til vores frihed, og at vi husker, at det ikke handler om frihed fra – men frihed til. Frihed til at skabe den skole, som vores formål peger på. Hvis vi ikke benytter denne frihed, undergraver vi vores egen berettigelse som friskole.

Når vi mødes som i dag, men også i alle mulige andre sammenhænge, ja så er der netop mulighed for, at én horisont bliver til flere. Så er det, vi kan få gode idéer til, hvordan vi kan bruge vores frihed til at skabe en endnu bedre skole for vores elever og jeres børn. Derfor er det også virkelig dejligt at se fremmødet i dag! Tak til bestyrelsen for at slå på tromme, og tak til jer for at høre den.

Tak for samarbejdet til jer alle i årets løb!

Patrizia Guastella Lindstrøm, april 2023